

t'Hope vorming – armoede in-zicht

DE BUITENKANT = zichtbare kant van armoede

“Armoede is een web van uitsluitingen op verschillende terreinen van het individuele en collectieve leven. Het is het ontbreken van kansen en het niet kunnen meedoen, er niet bij horen.

Het is een uitsluiting die maakt dat je rechten niet gegarandeerd zijn. Met 'rechten' bedoelen we de sociale grondrechten: het recht op participatie aan de samenleving, op maatschappelijke dienstverlening, op een leefbaar inkomen, op een gezin, op cultuur en vrije tijd, op onderwijs en vorming, op werk, op een gezonde en betaalbare woning, op energie en water en het

“De kern van armoede is geldgebrek”: zegt professor Wim Van Lancker. “Financiële schaarste installeert uitsluiting van het gangbare levenspatroon.

Het zorgt voor financiële stress met nefaste psychologische effecten en negatieve uitkomsten op vlak van gezondheid, werk, scholing en welbevinden.”

Armoede is een complex kluwen. Armoede is geen optelsom, maar een verwevenheid van uitsluitingen op de verschillende levensdomeinen

DE BINNENKANT = de onzichtbare kant van armoede

Armoede gaat niet enkel over het niet 'HEBBEN', maar ook over het niet 'ZIJN'.

Mensen in armoede voelen zich vaak niet (h)erkend en hebben een zeer groot wantrouwen tegenover de samenleving. Armoede is verbinding missen.

VERSCHILLENDE KLOVEN - Tussen mensen in armoede en de samenleving

(concrete voorbeelden/ervaringen verzamelen bij onze mensen)

Participatie kloof – Mensen in armoede missen inspraak en keuzevrijheid zowel binnen hun eigen leven, als binnen de brede samenleving. Zij botsen op heel wat drempels waardoor deelname aan het maatschappelijk leven als “niet voor ons” wordt ervaren.

Gevoelskloof - Mensen in armoede schamen zich voor hun situatie en doen er alles aan om dit verborgen te houden en erbij te horen.

Kennissenkloof - Voor kwetsbare mensen is wat voor iemand anders vanzelfsprekend is, vaak niet zo eenvoudig. Ook is te weten komen waar je terecht kan voor welke vraag of welk probleem voor hen dikwijls een helse zoektocht, terwijl anderen van mening zijn dat het zichzelf uitwijst.

Vaardighedenkloof o.a. groeiende digitale kloof - Wat de ene persoon met de paplepel heeft meegekregen, is voor iemand anders vanaf nul beginnen. Mensen in armoede stoten dan ook dikwijls op onbegrip, bv. als het opvoeden van de kinderen moeilijker verloopt, als ze hun huishouden niet kunnen beredderen, als ze hun administratie niet op orde krijgen of als ze moeite hebben om hun geld te beheren.

Structurele kloof - Mensen in armoede worden systematisch uitgesloten op verschillende levensdomeinen. Ze hebben geen degelijke woning, vinden moeilijker een goede job, hebben minder toegang tot de gezondheidszorg, vinden geen aansluiting bij het verenigingsleven, de kinderen hebben het moeilijk op school,... Kwetsbare mensen botsen iedere dag op muren, terwijl de buitenwereld zich blindstaart op ‘geldgebrek’, wat enkel een facet van het armoedeprobleem is.

Positieve krachtenkloof - Van kwetsbare mensen kunnen we heel wat leren. We zetten graag de krachten van mensen in armoede in de kijker.

Kwetsbare mensen staan, ondanks de eigen problemen, paraat voor anderen die hulp nodig hebben. De onderlinge solidariteit is echt hartverwarmend.

Mensen in armoede hebben ook goede overlevingsvaardigheden en een enorme draagkracht. Zij slagen erin om ondanks de chaos en de vele problemen rechttop te blijven en door te gaan. Ze kunnen zich bovendien snel aan veranderingen aanpassen.

Eveneens zijn zij rechtuit en ‘echt’. Je weet wat je aan hen hebt. Armen benoemen de zaken zonder omwegen en zeggen waar het op staat.

Voorts hebben mensen in armoede een groot gevoel voor humor. Ondanks alle miserie kunnen ze blijven genieten, lachen en feesten.

Ook ontbreekt het hen niet aan een flinke dosis creativiteit. Van schilderen tot toneel spelen, van zingen tot handwerk... We staan vaak te kijken van wat kwetsbare mensen allemaal kunnen!

Tenslotte is er ‘het zorgende’. Vele mensen in armoede staan al hun hele leven in voor de zorg voor anderen, bv. voor jongere broertjes en zusjes. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat kwetsbare mensen die de kans hebben om te studeren, kiezen voor een opleiding naar een zorgend beroep.

Vele mensen in armoede willen een groot gezin omdat ze zich goed voelen als ze kunnen zorgen en koesteren.

MAATSCHAAPPELIJK SCHULDMODEL

De kijk op armoede vanuit maatschappelijk schuldmodel Professor - Jan Vranken jaren '70

= verklaring modellen en beleidskeuzes

Professor Jan Vranken presenteert een ideaaltypisch verklaringsschema, waarin vier armoedemodellen onderscheiden worden. Het zijn vier manieren waarop naar armen en armoede gekeken wordt en waarbij oorzaken geduid worden.

	MODALITEIT	
PLAATS VD OORZAAK	Schuld (intern)	Ongeval (extern)
Individu	1. Individueel schuldmodel	2. Individueel ongeval model
Maatschappij	4. Maatschappelijk Schuldmodel OF Structureel model	3. Maatschappelijk ongeval model

1/ De schuld ligt bij de armen zelf.

2/ Ze kunnen er niets aan doen. Buiten hun eigen wil om, hebben ze een tegenslag in hun leven gehad.

3/ Plotselinge maatschappelijke veranderingen maken slachtoffers. Armoede als gevolg van sociale en economische problemen. Men gaat er van uit dat van zodra de situatie weer normaal wordt, de armoede zal opgelost worden.

4/ We merken dat ook in economische en sociale stabiele perioden, armoede blijft bestaan.

De organisatie van de maatschappij, de heersende structuren en regelgevingen veroorzaken armoede, bestendigen of vergroten armoede.

Armoede zit ingebakken in de maatschappelijke ordening zelf en die ordening zou haar eigenheid verliezen als armoede eruit zou verdwijnen. Armoede zou zelfs “positieve functies” vervullen in onze samenleving

- Vuile, onaantrekkelijke en laagbetaalde werk in de samenleving gedaan.
- De prijzen van deze goederen en diensten blijven laag omdat de armen een arbeidsreserve vormen.
- Armen vormen ook een afzetmarkt voor tweedehands goederen of producten van slechte kwaliteit.
- Armen vervullen ook een morele functie. Ze dienen als educatief voorbeeld om mensen op het rechte pad te houden of kunnen beter begoeden hun sociaal gevoel door liefdadigheid bevestigen.

Deze analyse toont aan dat armoede **niet enkel als onrecht bestreden** kan worden, niet enkel als een **falen van maatschappelijke structuren**.

Armoede is ook een fenomeen dat in de huidige samenleving voor sommige groepen een positieve rol vervult in de maatschappelijke ordening.

Dit onderstreept het belang van structurele veranderingen, omdat toevallige bijstellingen aan deze ongelijkheden niets veranderen.

Bij dit “maatschappelijk schuldmodel” of structureel model is niet de armoede het sociale probleem, maar wel de samenleving die armoede voortbrengt.

**Professor Wim Van Lancker “Armoede is door en door politiek.
Armoede is een gevolg van beleidskeuzes.”**

Vorming Armoede In-Zicht = de Armoedebril opzetten

Wat is armoede en sociale uitsluiting? Hoe herken ik armoede? Wat betekent het om in armoede te leven? Hoe kan ik het begrijpen en hoe ga ik er mee om?

“Armoede” roept veel vragen op. Er zijn heel wat misverstanden en vooroordelen.

Ben je op zoek naar een inspirerende en verhelderende vorming voor jouw groep of een dialoogmoment met mensen met armoede-ervaring,

aarzel niet om vrijblijvend contact op te nemen met [Hanne \(link naar contact\)](#).

De ervaringen en de kennis van mensen in armoede is de basis en het vertrekpunt voor ons vormingsaanbod en dialoogmomenten. Wij werken samen met hen een vorming uit op vraag en maat van jouw klasgroep, lerarenkorps, team van vrijwilligers of hulpverleners.

Thema's tijdens de interactieve vorming of een dialoogmoment:

- Wat is 'armoede en sociale uitsluiting' en hoe herken je het?
- Wat doet armoede met iemand die in armoede leeft?
- Hoe kan je kijken naar armoede? Hoe kan ik een armoedebril opzetten?
- Hoe kan armoede bestreden worden?
- Hoe kan jouw vereniging, school, organisatie of bedrijf de drempels verlagen voor mensen in armoede?
- Via een dialoog met mensen in armoede krijg je zicht op welke mate jouw beleidsinitiatief invloed heeft op mensen in armoede en mensen met een verhoogd armoederisico.

DIALOOGMETHODIEK

T'Hope werkt elk jaar aan een beleidsthema. We kiezen voor **de dialoogmethodiek** om tot een kwalitatief beleidsadvies te komen. Deze methodiek biedt garantie op de hoogste graad van betrokkenheid van de doelgroep en met als gevolg meer diepgang van het advies. Indien mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties niet betrokken worden bij het formuleren van verandervoorstellen komt men vaak tot halve waarheden en halve oplossingen, waar mensen in armoede niet echt beter van worden of waarvan men de draagwijdte in negatieve zin onderschat.

Daarnaast benadrukken we het belang van de participatie van de uitvoerende partners om tot haalbare en breed gedragen resultaten en engagementen te komen. De intrinsieke motivatie van alle betrokken partijen is een voorwaarde om tot verandering te komen.

We doorlopen 3 fasen:

Participatie van mensen in armoede: we bundelen de ervaringskennis van mensen in armoede, formuleren van hun droombeeld in de vorm van schriftelijke aanbevelingen of sociaal-artistieke beeldende resultaten.

Participatie van partners en stakeholders: we bundelen van professionele kennis. De themawerkgroep pleegt overleg met partners. We winnen specifieke deskundigheid) + formuleren verandervoorstellen.

Resultaten in realistische en breed gedragen engagementsverklaringen van de betrokkenen partners die het verschil kunnen maken.

Na 6 maanden evalueren we de concrete uitvoering van de verandervoorstellen.